

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:2913

av **Johan Hultberg (M)**

Ge kommunerna verktyg för att motverka bidragsbrott

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna bör ges verkningfulla redskap för att motverka bidragsfusk och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har ett generöst och mycket väl utbyggt socialt skyddsnet. Det yttersta skyddet är försörjningsstödet. Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt (4 kap. 1 § SoL). Under 2016 fick enligt statistik från Socialstyrelsen 220 000 hushåll i Sverige ekonomiskt bistånd till en sammanlagd kostnad av hela 10,5 miljarder kronor. Den absoluta merparten av dessa medel har säkert betalats ut till verkligt behövande och helt i enlighet med gällande lagstiftning. Samtidigt är det ett faktum att det också förekommer fusk och felaktiga utbetalningar.

Att uppskatta hur stora belopp som felaktigt betalas ut från välfärdssystemet i form av exempelvis försörjningsstöd är svårt men Delegationen mot felaktiga utbetalningar gjorde i sitt slutbetänkande Rätt och riktigt – åtgärder mot felaktiga utbetalningar (SOU 2008:74) bedömningen att de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen i genomsnitt uppgår till fyra procent. Ekonomistyrningsverket gjorde i sin skrivelse Samverkansuppdrag mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen 2010 en liknande bedömning då man uppskattade de felaktiga utbetalningarna till 3,3 procent av 2009 års utbetalningar.

Fusk och felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen kostar alltså skattebetalarna enorma belopp varje år. Därför och för att upprätthålla trovärdigheten för systemen är det viktigt att bekämpa fusk och minska de felaktiga utbetalningarna. I maj överlämnade utredaren Lars-Erik Lövdén betänkandet Kvalificerad välfärdsbrottslighet –

förebygga, förhindra, upptäcka och beivra (SOU 2017:37) till regeringen. Betänkandet innehåller en lång rad viktiga förslag för att minska de felaktiga utbetalningarna och särskilt för att stävja den kvalificerade välfärdsbrottsligheten. Bland annat föreslås att en ny enhet för utredning av bidragsbrott inrättas hos Försäkringskassan och skärpt straff för grovt bidragsbrott. I betänkandet föreslås även att frågan om en samordnad utbetalningsfunktion ska utredas vidare. Detta är bra och angelägna förslag som regeringen nu skyndsamt behöver gå vidare med. Däremot saknas förslag om kraftfulla kommunala redskap för att stävja bidragsbrottslighet i betänkandet.

Kommunerna behöver bland annat få rätt att göra oannonserade hembesök hos dem som lever på försörjningsstöd. Detta för att möjliggöra för socialsekreterarna att bilda sig en bättre uppfattning om bidragstagarens behov. Att inte acceptera hembesök bör ge kommunerna rätt att avslå en bidragsansökan eller dra in beviljat försörjningsstöd. Vidare är det viktigt att kommunerna ges möjlighet att ställa större krav på motprestation. Exempelvis bör kommunerna kunna kräva att den som erhåller försörjningsstöd, även missbrukare, deltar i insatser, såsom missbruksvård eller arbetsträning, och detta på motsvarande heltid. Dagens lagstiftning ger kommunerna bara begränsade möjligheter att ställa denna typ av krav, vilket är olyckligt. Krav om deltagande i insatser är viktiga för att försvåra för svartarbete och för att korta vägen till egen försörjning för den enskilde.

Johan Hultberg (M)